

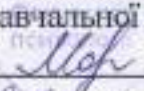
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет психології

Кафедра соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи

« 6 » Вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія туризму

для студентів

галузь знань – 24 «Сфера обслуговування»

спеціальність – 242 «Туризм»

освітній рівень – магістр

освітньо-наукова програма – «Туризм»

Спеціалізація «Міжнародний туризм»

Вид дисципліни – вільного вибору студентів

Форма навчання – денна

Навчальний рік – 2019/2020

Семестр – третій

Кількість кредитів ECTS – 6

Мова викладання,

навчання та оцінювання – українська

Форма заключного контролю – залік

Викладач: Люта Леся Петрівна

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__
20__р.

(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__
20__р.

(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2019

Розробник: Люта Леся Петрівна, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціальної роботи

Робоча програма дисципліни «Соціологія туризму» затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи факультету психології

Протокол № 1 від «30» серпня 2019 року

Завідувач кафедри соціальної роботи

к.соціол.наук, доцент Люта Л.П.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол № 1 від «6» вересня 2019 року

Голова науково-методичної комісії

А.О.Петренко-Лисак

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

ВСТУП

Навчальна дисципліна **Соціологія туризму** є складовою освітньо-науковою програмою підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» галузі знань «Сфера обслуговування» спеціальності – туризм. Вид дисципліни – вільного вибору студентів. Викладається у 3 семестрі магістратури в обсязі 180 год. (6 кредитів) зокрема: лекції – 20 год., семінарські заняття – 22 год., самостійна робота – 138 год. У курсі передбачено один змістовий модуль та 1 модульна контрольна робота. Завершується дисципліна – заліком.

Мета викладання дисципліни розвиток та формування соціологічної компетентності фахівців туристичної сфери.

Реалізація поставленої мети здійснюється шляхом вирішення наступних завдань:

- виявити специфіку понять «спосіб життя» та «стиль життя» як базових понять сучасної соціології туризму;
- з'ясувати особливості впливу туризму на міграційні процеси;
- виявити соціальні категорії населення, які є споживачами туристичних послуг;
- проаналізувати зміст соціальної активності населення як чинника підвищення туристичної привабливості міст (регіонів);

2. Попередні вимоги до опанування дисципліни:

Студент повинен знати:

- особливості сучасного розуміння сутності соціальних інститутів;
- нормативні та законодавчі документи, що регламентують діяльність у туристичній сфері;
- особливості демографічної ситуації в Україні;
- специфіку міграційних процесів, що відбуваються в Україні;
- динаміку і сутність запитів щодо організації туристичної діяльності в Україні та світі.

вміти:

- розпізнавати актуальні для сьогодення форми і методи організації туристичної діяльності;
- систематизувати погляди, ідеї, факти для формування теоретичних і практичних доробок в туристичній галузі;
- використовувати результати маркетингових та соціологічних досліджень для написання проектів для просування нових туристичних продуктів.

3. Анотація навчальної дисципліни «Соціологія туризму». Дисципліна направлена на виявлення специфіки функціонування сучасного інституту туризму. Аналізуються культурно-історичні форми, які ілюструють

специфіку процесу інституціоналізації туризму. Ключовим поняттям до розуміння суспільних процесів є аналіз «способу життя». Зміна способу життя характеризується: зміною ідеології; ціннісних орієнтацій; способів взаємодії; світогляду; домінуючого соціального інституту. Розвиток туристичної діяльності став можливим з появою вільного часу. Аналіз структурування вільного часу та зміна у відношенні до вільного часу є показником, який впливає на сучасний спосіб життя. В ході викладання курсу інтегруються знання з курсів «Геоглобалістика», «Наукові основи стійкого розвитку туризму», «Ринок туристичних послуг», «Управління проектами в туризмі».

4. Завдання та навчальні цілі дисципліни передбачають набуття:

Інтегральних компетентностей: Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей:

1. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.
2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
3. Здатність працювати в міжнародному контексті.
4. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
5. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.
6. Навички міжособистісної взаємодії
7. Здатність планувати та управляти часом.
8. Здатність працювати в команді та автономно.

Спеціальних компетентностей:

1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності
2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій
4. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.
5. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного) 8
6. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

7. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміння; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати: - своєрідно поглядів на організацію вільного часу (соціологічний аспект). Поняття «відпочинок», «дозвілля», «вільний час»; - специфіку демографічних та міграційних процесів, що обумовлюють розвиток туристичної галузі; - соціальні функції туризму в сучасному суспільстві.	Лекції, самостійна робота	Виконання навчальних завдань	20%
1.2	- особливості функціонування соціального інституту туризму; - етапи інституціоналізації туризму; - організаційна форми туризму. Виховна, самоорганізована, культурно-ознайомча та рекреаційна форма туризму; - потреби, соціальні функції, посередник та способи реалізації в залежності від організаційної форми туризму; - ступінь інституціоналізації організаційних форм.	Лекції, самостійна робота	Виконання навчальних завдань	20%
2.1	Вміння: - аналізувати специфіку сучасного способу життя; - визначати засади на яких можна сформувати соціальні групи клієнтів, як споживачів туристичних послуг; - розробляти проекти у туристичній сфері з урахуванням специфіки запитів клієнтів.	Лекції, семінарські завдання, самостійна робота	Виконання навчальних завдань та складання проміжних форм контролю	20%
2.2	- виявляти зміст соціальної активності як чинника привабливості міст; - аналізувати різні форми соціальної організованості для виявлення туристичного потенціалу (спільнота, громада, мережа і т.д.).	Лекції, семінарські завдання, самостійна робота	Виконання навчальних завдань та складання проміжних форм контролю	20%
2.3	- працювати в контексті міжнародної співпраці; - проводити дослідження використовуючи соціологічний інструментарій;	Лекції, семінарські завдання, самостійна робота	Виконання навчальних завдань та складання проміжних форм контролю	20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3
Програмні результати навчання					

<p>ПР 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел у сферах соціального спрямування, в т. ч. з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.</p>	+		+		
<p>ПР 2. Вміти організовувати та проводити соціологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.</p>					+
<p>ПР 3. Узагальнювати емпіричні дані та формувати аргументовані теоретичні висновки, робити соціологічний прогноз щодо розвитку особистості, різних груп клієнтів, організацій.</p>				+	
<p>ПР 16. Зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	+	+			+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Творчі та репродуктивні завдання з самостійної роботи – до 5 балів за кожне

2. Підготовка доповідей, семінарських та практичних завдань – до 10 балів за кожне

3. Модульна контрольна робота – до 20 балів

- підсумкове оцінювання у формі заліку – до 40 балів

За результатами роботи протягом семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичене оцінок за модуль у семестрі та оцінки за залік за наступною формулою: $PO = 3M + KPM$.

	Змістовий модуль (3М)	Комплексний підсумковий модуль (залік)	Разом (підсумкова оцінка)
Оцінка (бали)	60	40	100

При цьому, кількість балів:

- 1-34 відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;
- 35-59 відповідає оцінці «незадовільно» з можливістю повторного складання;
- 60-64 відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»);
- 65-74 відповідає оцінці «задовільно»;
- 75 - 84 відповідає оцінці «добре»;
- 85 - 90 відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);
- 91 - 100 відповідає оцінці «відмінно»

- Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за залік не може бути меншою 24 балів.

- Студент не допускається до складання підсумкового контролю, якщо під час семестру набрав менше ніж 20 балів.

7.2 Організація оцінювання: порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання здійснюється протягом семестру у ході виконання студентами творчих та репродуктивних завдань з самостійної роботи, підготовки доповідей, практичних завдань складання модульної контрольної роботи наприкінці вивчення дисципліни, а також підсумкового виконання завдань на заліку.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ тем и	Назва теми	Назва теми		
		Лекції	Практичні	Самост. робота
1	Соціологічне розуміння категорій «спосіб життя» та «стиль життя»	2	2	16
2	Інституціональні характеристики туризму	2	2	16
3	Еволюція поглядів на організацію вільного часу (соціологічний аспект).	2	2	16
4	Організаційні форми туризму. Виховна, самоорганізована, культурно-ознайомча та рекреаційна форма туризму.	4	4	18
5	Соціальна активність як чинник підвищення привабливості міст (регіонів).	4	4	18
6	Мережеве суспільство. Мережеві засади організації туристичної діяльності	2	2	18
7	Організація туристичної діяльності в мінливому світі. Управління змінами	2	2	18
8	Методи соціологічного дослідження у сфері туризму	2	2	18
	Модульна контрольна робота		2	
	Всього	20	22	138

Загальний обсяг: 180 год.

Лекції – 20 год.

Практичні (семінари) – 22 год.

Самостійна робота – 138 год.

9. Рекомендовані джерела:

а) основна література:

1. Лукашевич М.П., Шандор Ф.Ф. Соціологія туризму: Курс лекцій / Передм. В.К. Федорченка. – Ужгород: Мистецька Лінія, 2008. – 340 с.
2. Соціологія туризму: Підручник / Лукашевич М.П. — К., 2015. — 303 с.
3. Управління регіональним розвитком туризму: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / За ред. Д.М. Стеченко. — К., 2012. — 455 с.

б) додаткова література:

1. Веблен Т. Теория праздного класса. – М., 1984.
2. Верлен Б. Общество, действие и пространство. Альтернативная социальная география / Б.Верлен. Социологическое обозрение. – 2001. – Т.1. – №2.
3. Войтович С.О. Соціальні інститути суспільства: рід, влада, власність. – К., 1998.
4. Гамаюнов Б.П., Дятлова Г.Н. Маркетинг и продажа услуг. Ростов н/Д: Феникс, 2010. – 413 с.
5. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір. / за ред. Кіптенко В.К./ Київ. нац. ун-т імні Тараса Шевченка. – Київ, 2012. – 256 с.
6. Грицак Ю.П. Організація самодіяльного туризму: навчальний посібник для студентів спеціальності «туризм» / Ю.П. Грицак. - Харків: Екограф, 2008. - 164 с.
7. Дурович А.П. Маркетинговые исследования в туризме: учебное пособие. – СПб.: Питер, 2008. – 384 с.
8. Иноземцев В.Л. Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия перспективы: Учеб. пособие для вузов. - М., 2000.
9. Зорин И.А., Квартальов В.А. Энциклопедия туризма. – М.: Финансы и статистика, 2000.
10. Квартальов В.А. Современные концепции социального туризма: новые цели и структурные сдвиги. – М.: Наука, 2006. – 250 с.
11. Коваленко І.В. Туризм - можливості соціологічного інтерпретування // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка// Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2002. – С. 29-31. – (Соціологія. Психологія. Педагогіка: Вип. 14).
12. Лукашевич О.Н. Психология туризма: концептуальное определение. Монография. – К.: КУТЕП, 2004. – 228 с.
13. Любіцева О.О., Третьяков О.В. Типізація дестинацій // Географія та туризм: Зб.наук.праць. - 2012. – С.3-9.
14. Люта Л.П. Соціально-психологічні чинники виникнення комунікативних просторів в умовах міста та мегаполіса // Актуальні проблеми психології: Зб.наук. праць Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Житомир: “Вид-во ЖДУ ім. І. Франка”, 2015. – Том VII. Екологічна психологія. – Випуск 39. – С.158-167.
15. Люта Л.П. Динаміка туристичних запитів у сучасному суспільстві // Актуальні проблеми психології: Зб.наук. праць Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Житомир: “Вид-во ЖДУ ім. І. Франка”, 2017. – Том VII. Екологічна психологія. – Випуск 43. – С.95-102.
16. Майерс Девид. Социальная психология. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2007. - 794 с.

17. Маклашина Л.Р. Роль инноваций в развитии туризма / Л.Р. Маклашина // Креативная экономика. - 2011. - №12(60). - С.130-136.
18. Маллиновська О.Ю. Гендерний аспект туризму // Географія та туризм : науковий збірник / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. - Київ, 2010. - Вип. 8. - С. 23-29.
19. Оссовський В.Л. Соціальна організація та соціальна інституція // Соціологія: навч. посібник / За ред С.О. Макеєва. - К.Ю 1999.
20. Панкрухин А.П. Маркетинг территорий. - 2-е изд., доп. - СПб.: Питер, 2006.
21. Рубин Дж., Пруйт Д., Ким Хе Сунг. Социальный конфликт: эскалация, тупик, разрешение. - СПб.: прайм-Еврознак, 2003. - 352 с.
22. Смирнов І.Г. Академічна (загальна) соціологія як підстава соціології туризму // Географія та туризм : науковий збірник / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. - Київ, 2012. - Вип. 21. - С. 3-8.
23. Туристический терминологический словарь / Авторы - сост. И.В. Зорин, В.А. Квартальов. - М., 2000.
24. Урри Д. Туристическое созерцание и «окружающая среда» / Д. Урри // Вопросы социологии. - 1996. - №7. - С.70-100.
25. Федорченко В.К. Теоретичні та методологічні засади підготовки фахівців для сфери туризму (Монографія)/за ред. Н.Г. Ничкало. - К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. - 472 с.
26. Фенько А.Б. Туризм как показатель социального статуса // Социологические исследования - 2007. - №2. - С.125-131.
27. Філософія і культурологія туризму / Відп. Ред. В.С.Пазенок. - К.: КІТЕП, 2001. - 138 с.
28. Хільчевська І.Г. Міські городи як форма організації суспільного простору задля стійкого розвитку міста // Регіон - 2016: стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 10-11 листоп. 2016 р.) / М-во освіти і науки України, Харків. обл. від. Укр. геогр. т-ва, Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка [та ін. ; редкол.: В.С. Бакіров (голова) та ін.]. - Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2016. - С. 163-165.
29. Яковчук Т.И. Социология туризма: монография/ Т.И.Яковчук : УО «Брестский государственный университет им. А.С. Пушкина. 2012- 244 с.
30. Benckendorff, P., Edwards, D., Jurovski, C., Liburd, J., Miller G., & Moscardo, G. (2009). Exploring the future of tourism and quality of life. *Tourism and Hospitality Research*, 9. - 2009. - 171-183 p.
31. Pearce, P. L. The social psychology of tourist behaviour. New York: Pergamon Press. 1982. - 166 p.
32. Pearce, P. L. The relationship between positive psychology and tourist behaviour studies. *Tourism Analysis*, 14 (1). 2009. - p. 37-48.
33. Filep, S. (2009). Tourists' happiness through the lens of positive psychology. PhD thesis, James Cook University, Townsville. 2009.